

Döngüsel Ekonominin 6 İlkesi: Yapılan Ziyaret ve Sunumlar

Bülten No.3 Eylül 2024

“Sürdürülebilir Geleceğe Giden Yol”

Troya Çevre Derneği olarak, Erasmus+ projemiz kapsamında 9-13 Eylül tarihleri arasında Çanakkale’de önemli bir toplantıya ev sahipliği yaptık. “Döngüsel Ekonominin 6 Temel İlkesi”ne dayanan bu proje, sürdürülebilir enerji çözümleri ve kaynak yönetimi konusunda yenilikçi yaklaşımlar geliştirmeyi hedeflemektedir. Proje ortaklarımız Polonya ve Sırbistan’dan gelen katılımcılarla birlikte, döngüsel ekonominin enerji dönüşümündeki önemini tartıştık.

Döngüsel ekonomi, atıkların en aza indirgenmesi, kaynakların yeniden kullanımı ve geri dönüşümü gibi prensipler üzerine kuruludur. Bu yaklaşım, yalnızca ekonomik faydalar sağlamanın ötesinde, çevresel sürdürülebilirliği destekleyerek iklim değişikliği ile mücadeleye de katkı sunmaktadır.

” Sürdürülebilir Yarınlar İçin”

Çanakkale’de Sıfır Atık ve İklim Mücadelesi Çanakkale’de yaptığımız saha gezisinde, ÇAKAB (Çanakkale Katı Atık Birliği) ve Veolia iş birliğinde yürütülen entegre atık yönetimi sistemini yakından inceleme fırsatı bulduk. Gezimize başlamadan önce, tesis hakkında İklim Değişkenliği ve Sıfır Atık Müdürü Aysun Kavcar’ın da katılımıyla detaylı bir sunum yapıldı. ÇAKAB’ın atık yönetimindeki rolü, kapasitesi ve başarılarından bahsetti. Daha sonra ise Operasyon Direktörü İlker Sel bize sahayı gezdirerek operasyonel süreçlerin nasıl işlediğini adım adım anlattı.

ÇAKAB, Çanakkale, Lapseki, Kepez ve çevre belediyelerin bir araya gelerek kurduğu bir birlik. Bu birlik, bölgedeki atık yönetimini sürdürülebilir bir şekilde yürütmek için kurulmuş. Toplamda 230.000 kişiye hizmet veren ÇAKAB, evsel ve tıbbi atıkları toplayarak bunları işliyor ve geri dönüştürülebilir malzemeleri ayrıştırarak yeniden kullanıma kazandırıyor.

Saha sorumlusu Gülhayat Hersanlıoğlu, sunumunda ÇAKAB'ın tesislerinde yürütülen faaliyetlere değindi. Örneğin, tesisin yıllık 90.000 ton atık toplama kapasitesi olduğunu ve bu atıkların düzenli olarak ayrıştırılıp geri dönüştürüldüğünü anlattı. Ayrıca, sızıntı suyu arıtma kapasitesinin 53.000 m³ olduğunu, bu arıtılan suların çevreye zarar vermeden geri kazandırıldığını vurguladı. Bunun yanı sıra, tesisin yılda 600 ton tıbbi atık toplama ve sterilize etme kapasitesine sahip olduğunu öğrenmek gerçekten ilgi çekiciydi.

Sunumun ardından sahada yapılan gezide, Sel bize atık toplama ve ayrıştırma süreçlerini gösterdi. ÇAKAB tesisinde, biyogaz üretiminden enerji elde etme sistemi dikkat çekiciydi. Günde 200 tonun üzerinde atık işleyen bu tesis, atıklardan biyogaz üreterek yılda 14.350 MWh elektrik enerjisi sağlıyor. Bu enerji üretimi, bölgenin enerji ihtiyacına da önemli bir katkı sağlıyor. İlker Bey ayrıca, 2020 yılında tesis edilen biyogaz toplama sisteminden ve 2022'de eklenen yeni motorlarla tesisin kapasitesinin artırıldığından bahsetti.

Veolia, bu projede operasyonun büyük bir kısmını yönetiyor. Atık toplama, taşıma, ayrıştırma ve enerji üretimi gibi süreçlerde ÇAKAB ile birlikte çalışıyorlar. Veolia, 33 araçtan oluşan bir filoyla bölgedeki tüm evsel ve geri dönüştürülebilir atıkları topluyor ve modern teknolojilerle bu atıkları işliyor. Ayrıca, 128 kişilik bir ekip ile bu atıkların yönetimini yerel mevzuata ve uluslararası çevre standartlarına uygun bir şekilde yürütüyorlar.

Saha gezisi boyunca, Sel bize tesisin kapasitesinden, sızıntı suyu arıtma tesisinden ve bu suyun nasıl çevreye geri kazandırıldığından bahsetti. Özellikle 2023 yılında tesise eklenen yeni biyogaz balonları ve siloksan filtreleme sistemi ile atıklardan enerji üretiminde çevre dostu bir yaklaşım sergilendiğini öğrendik. Bu sistemler sayesinde yıllık 7.175.000 m³ biyogaz işlenerek elektrik enerjisine dönüştürülüyor.

Bu saha gezisi, hem atıkların nasıl yönetildiğini hem de bu süreçlerin nasıl çevreye duyarlı bir şekilde yapıldığını gözlemlememiz açısından son derece verimliydi. Gülhayat Hanım'ın detaylı sunumu ve İlker Bey'in sahadaki açıklamaları sayesinde, ÇAKAB ve Veolia'nın Çanakkale'de sürdürülebilir atık yönetimindeki başarısını yakından görmüş olduk."

“Çanakkale'nin Aromatik Bahçesi ve Tohum Mirası Yolculuğu”

Bu saha gezimizde Çanakkale Belediyesi'nin Aromatik Bahçesi ve Tohum Sandığına da uğradık. Bu ziyaret, katılımcılar için hem keyifli hem de oldukça bilgilendiriciydi. Çanakkale'ye özgü birçok farklı bitkiyi tanıma fırsatımız oldu ve belediyenin bu bitkileri koruma ve

yaygınlaştırma çabalarına yakından şahit olduk. Ziyaretimiz sırasında, Çanakkale Belediyesi'nden Çağlar Berkit de bize eşlik etti.

Aromatik Bahçe'den sorumlu Esra Özdemir, bahçeyi bize gezdirerek farklı bitkilerin özelliklerini ve bahçenin işleyişini anlattı. Özellikle aromatik bitkilerin bölgedeki ekolojik denge ve doğal yaşam açısından ne kadar önemli olduğunu vurguladı. Katılımcılar, bölgedeki bu bitkilerin doğal tarımda ve kozmetikte nasıl kullanıldığına dair bilgileri büyük bir ilgiyle dinlediler.

Tohum Sandığı da gezimizin önemli duraklarından biriydi. Tohumların nasıl toplandığı, ne kadar süre saklandığı ve nasıl dağıtıldığı gibi süreçler hakkında İbrahim Battal'dan detaylı bilgiler aldık. Tohumların özenle seçilip korunarak gelecek nesillere aktarılması, özellikle doğaya ve tarıma duyarlı olan partnerlerimizin büyük ilgisini çekti. Onlar için oldukça ilham verici bir deneyim oldu.

Ziyaretin sonunda partnerlerimize, Çanakkale'ye özgü bitkilerin tohumlarından oluşan küçük hediyeler de sunuldu.

Bu hoş jest, gezimizi daha da anlamlı kıldı ve herkesin yüzünde bir gülümseme oluşturdu.

“Kültürel Mirası Keşfetme: Troya Antik Kenti Ziyareti”

Proje toplantımızın ikinci gününde, Çanakkale'nin tarihi ve kültürel mirasını yakından tanımak amacıyla dünyanın en önemli antik yerleşimlerinden biri olan Troya Antik Kenti'ne bir kültür turu düzenledik. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Troya, sadece arkeolojik önemiyle değil, aynı zamanda Homeros'un ünlü *İlyada* destanına konu olan efsanevi Troya Savaşı'nın geçtiği yer olarak da bilinir.

Katılımcılar, 5000 yıllık bir tarihe sahip olan bu büyüleyici antik kenti gezerek, bölgenin tarihi, kültürel ve stratejik önemi hakkında detaylı bilgi edindiler. Kazı alanında yapılan rehberli turda, Troya'nın farklı dönemlerine ait katmanlar, antik surlar, tapınaklar ve anıtsal yapılar incelendi.

Bu kültürel gezi, katılımcılara hem antik dünyanın zenginliklerini tanıma fırsatı sundu hem de projemizin sürdürülebilirlik ve toplumsal farkındalık temalarına paralel olarak, geçmiş ile bugünün bağlantısını kurma şansı verdi. Troya'nın binlerce yıl önceki yaşam biçimlerini ve insanlık tarihine katkılarını keşfetmek, katılımcılar arasında derin bir ilgi uyandırdı.

“Yerel Kadın Girişimciliğini Destekleme”

Proje kapsamında düzenlenen ziyaretlerden biri de, Çanakkale'nin Kemallı Köyü'nde bulunan Kemallı Kadın Kooperatifi'ne gerçekleştirildi. Katılımcılar, kooperatifin kurucularından Nurdan Özer rehberliğinde, kooperatifin kuruluş hikayesini dinleme fırsatı buldular. Özer, kadın üreticiler olarak nasıl bir araya geldiklerini, yerel üretimi desteklemek ve köy ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla

başlattıkları bu girişimi anlattı.

Kooperatif ziyaretimiz sırasında, katılımcılar organik üretim süreçlerine tanıklık ederek, kooperatif üyelerinin tamamen organik ve sıfır atık prensiplerine dayalı üretim yöntemlerini nasıl uyguladıklarını öğrendiler. Kadın üreticiler, geleneksel yöntemlerle ürettikleri gıdaları nasıl doğaya zarar vermeden, atık üretmeden işlediklerini ve sürdürülebilir tarım uygulamalarını nasıl hayata geçirdiklerini detaylarıyla paylaştılar.

Ziyaretin en özel anlarından biri ise, katılımcılara kooperatifin ürettiği ürünleri yerinde yapma ve tatma şansı sunulması oldu. Kadın üreticiler, yerel malzemelerle yaptıkları tamamen organik ürünlerin yapım aşamalarını gösterirken, katılımcılara bu lezzetleri tatma fırsatı da sundular. Bu ziyaret, katılımcılara sadece yerel üretimi değil, aynı zamanda kadın girişimciliği ve topluluk temelli sürdürülebilir kalkınmanın gücünü de yakından görme imkânı sağladı.

“Döngüsel Ekonominin Tam Anlamıyla Uygulandığı Bir Model”

Proje toplantımızın önemli duraklarından biri de döngüsel ekonominin yerel tarımda nasıl hayata geçirildiğini görmek amacıyla Sezginler Zeytin Fabrikası'na yapılan ziyaret oldu. Katılımcılar, zeytin işleme süreçlerinin her aşamasını yerinde görerek, bu sürecin döngüsel ekonomi prensiplerine nasıl uygun bir şekilde işlediği konusunda detaylı bilgiler edindiler.

Fabrikanın kurucularından olan Nail Sezgin, bizlere fabrika içinde rehberlik ederek zeytinlerin hasattan fabrikaya getirilişi, temizlenmesi, sıkılması ve zeytinyağı üretimine dönüşmesi gibi tüm aşamaları ayrıntılı bir şekilde gösterdi. Fabrika, atık minimizasyonu ve kaynakların yeniden kullanımı açısından tam anlamıyla bir döngüsel ekonomi örneği sergilemektedir. Zeytin çekirdekleri ve posaları gibi yan ürünlerin biyokütle enerjisi üretimi ve organik gübre yapımında

nasıl kullanıldığını katılımcılara gösterdi. Böylece, zeytin işleme sürecinde hiçbir atığın boşa gitmediği, aksine üretim döngüsüne yeniden kazandırıldığı net bir şekilde ortaya kondu.

Ziyaret sırasında ayrıca, çevre dostu üretim teknikleri ve su tasarrufunu maksimize eden sistemlerin nasıl kullanıldığı da detaylandırıldı. Sezginler Zeytin Fabrikası, yerel ekonomiye katkı sağlamanın yanı sıra, sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomi uygulamalarıyla bölgedeki diğer üreticilere de örnek teşkil etmektedir.

Bozköy'de Döngüsel Ekonomi Üzerine Farkındalık Semineri

11 Eylül'de Bozköy'de düzenlediğimiz seminerde projemize destek veren katılımcılar, önemli konular üzerine katkılarda bulundular. Seminerin açılış konuşmasını Troya Çevre Derneği kurucusu Oral Kaya yaptı. Kaya, katılımcılara desteklerinden dolayı

teşekkür ederek sözü, Polonya'dan proje ortağımız olan Sosyal Ekoloji Enstitüsü'nden Ela Priwieziencew'e devretti.

Seminerde, katılımcılarla iki önemli video paylaştık. İlk videomuz, döngüsel ekonomi kapsamında 6R prensiplerine dair hazırladığımız bilgilendirici bir içerikti. İkinci videoda ise Sırbistan'da gerçekleştirdiğimiz toplantının özetini sunduk. Bu videolar, katılımcılara hem döngüsel ekonomi hakkında farkındalık kazandırmayı hem de uluslararası iş birliğimizin etkilerini paylaşmayı amaçladı.

“Polonya'dan Çevreye İlham”

Seminerin en dikkat çekici konuşmalarından biri, proje ortağımız olan Sosyal Ekolojik Enstitüsü koordinatörü **Ela Priwieziencew**'in sunumuydu. Kendisi, döngüsel ekonominin Polonya'da ki başarılı örneklerinden bahsederek, bu prensiplerin farklı coğrafyalarda nasıl uygulanabileceğine dair ilham verici bilgiler paylaştı.

Priwieziencew, Polonya halkının atık konusunda ne kadar bilinçli olduğunu ve çevreye duyarlılığı artırmak için hangi adımların atıldığını anlattı. Örneğin, Polonya'da halkın yarısı tek kullanımlık plastik ambalajlardan kaçınıyor, çoğu kişi suyu plastik şişelerde tüketmemeye dikkat ediyor ve insanlar marketlere kendi çantalarını getiriyorlar. Ayrıca,

Polonya'da atık ayrıştırma oranlarının oldukça yüksek olduğunu vurguladı; halkın %84'ü çöpünü ayrıştırıyor, ancak yine de her yıl daha fazla atık üretildiğini söyledi.

Priwiezencew ayrıca, dünya çapında giderek artan bir sorun olan okyanus kirliliğine de dikkat çekti. Okyanuslarda milyonlarca ton plastik ve diğer atıkların bulunduğunu, her yıl 8 milyon ton plastik atığın okyanuslara karıştığını belirtti. Büyük Pasifik Çöp Adası'nın, iki Türkiye büyüklüğünde, 1.6 milyon kilometrekarelik bir alana yayılan dev bir çöp yığını olduğunu paylaştı. Bu yığın, California ile Hawaii arasında okyanus akıntılarıyla birikmiş ve yüzeyde milyarlarca plastik parçası bulunuyor. Bu devasa çöp yığını, dünya genelinde çevre sorunlarının ciddiyetini gözler önüne seriyor.

Polonya'da bu sorunlarla başa çıkmak için uygulanan çözümler arasında,

- Wałbrzych şehrinde başlatılan "STOP-PLASTIK" kampanyası gibi projeler yer alıyor. Bu proje ile tek kullanımlık plastiklerin kullanımı yasaklanmış ve halkın çevre konusunda daha duyarlı olması için eğitim programları düzenlenmiş.
- Ayrıca, birçok şehirde geri dönüşüm ve paylaşım kültürünü teşvik eden platformlar oluşturulmuş. Örneğin, Varşova'daki WawaShare gibi platformlar, insanların birbirleriyle eşyalarını paylaşmalarını ve yeniden kullanmalarını teşvik ediyor.

Priwiezencew'in sunumu, bireysel farkındalık ve küçük adımlarla bile çevreye olan etkilerimizin nasıl değiştirilebileceğini net bir şekilde ortaya koydu.

Hepimiz tüketim alışkanlıklarımızı değiştirecek, gezegenimizin geleceği için büyük bir fark yaratabileceğimizi hatırlattı.

"Sırbistan'da Döngüsel Ekonominin Yükselişi"

Proje ortağımız MOMO Organizasyonu'ndan **Dragana Djordjevic**, Sırbistan'daki döngüsel ekonomi üzerine başarılı uygulamalardan bahsetti. Sunumunda, Sırbistan'da döngüsel ekonominin giderek daha fazla önem kazandığını ve farklı sektörlerde uygulanmaya başlanan örnekleri vurguladı. Öne çıkan örnekler arasında, geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımıyla sürdürülebilir üretim yapan tekstil ve inşaat firmaları, atıklardan enerji üreten projeler ve organik atıkları değerlendirerek çevre dostu ürünler üreten küçük işletmeler yer aldı.

- Djordjevic, özellikle "Tigar Tires" firmasının eski lastikleri geri dönüştürerek yeni ürünler ürettiğini
- "Beo Cista Energija" projesinin atıklardan enerji üreterek hem çevreyi koruduğunu hem de yenilenebilir enerji sağladığını anlattı.
- Ayrıca, küçük ölçekli başarılı uygulamalar arasında, meyve ve sebze atıklarını kullanarak plastik ambalajlara alternatif çevre dostu ürünler geliştiren EKO BIO INVEST
- Mantar yetiştiriciliğinde %100 döngüsel bir yaklaşım benimseyen EKOFUNGI firmaları dikkat çekti.

Bu örnekler, Sırbistan’da dögüsel ekonomi uygulamalarının hızla yaygınlaştığını ve sürdürülebilirlik açısından önemli adımlar atıldığını gösterdi.

“Çanakkale'nin Atık Yönetiminde Yeni Dönem”

Çanakkale Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü **Aysun Kavcar**, yaptığı sunumda Çanakkale'nin katı atık depolama alanları ve bu sürecin işleyişi hakkında detaylı bilgiler paylaştı. Kavcar, ÇAKAB (Çanakkale Katı Atık Birliği) tarafından yürütülen atık yönetim faaliyetlerine değinerek, kentin atık yönetim sisteminin ne kadar kapsamlı ve verimli olduğunu gözler önüne serdi.

- Sunumda öne çıkan konulardan biri, Çanakkale’de evsel ve ambalaj atıklarının toplanma süreçleriydi. Kavcar, katı atıkların düzenli olarak toplandığını ve her ay tonlarca atığın bu sistemle yönetildiğini belirtti.
- Şehirde kullanılan modern araç filosu sayesinde hem gündüz hem de gece vardiyalarında atık toplama işlemlerinin sürdüğünü ifade etti. Toplanan atıklar, Çanakkale Entegre Katı Atık Yönetim Tesisi'ne gönderiliyor. Bu tesiste atıklar ayrıştırılarak geri kazanılıyor ve enerjiye dönüştürülüyor.
- Dikkat çeken bir diğer nokta ise, sızıntı suyu arıtma tesisinin işleyişiydi. Kavcar, atık depolama alanlarındaki sızıntı sularının çevreye zarar vermeden arıtıldığını ve bu suların güvenli bir şekilde doğaya geri bırakıldığını vurguladı. Tesisin yüksek kapasiteli olduğunu ve günlük 196 metreküp sızıntı suyunun arıtıldığını belirtti.

Aysun Kavcar ayrıca, Çanakkale’de yürütülen Sıfır Atık Projesi ve bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalar hakkında da bilgi verdi. Özellikle, evlerden toplanan atık piller, bitkisel atık yağlar ve tıbbi atıklar gibi farklı atık türlerinin ayrı ayrı toplanarak geri dönüşüm ve bertaraf süreçlerine nasıl dahil edildiğini anlattı. Çanakkale’de sıfır atık çalışmalarının başarıyla sürdüğünü ve belediyenin bu konuda birçok projeyi hayata geçirdiğini ifade etti.

Bu kapsamlı sunum, Çanakkale’de atık yönetimi sürecinin ne kadar titizlikle yürütüldüğünü ve çevreyi koruma çabalarının önemini bir kez daha ortaya koydu. Kavcar’ın paylaştığı veriler, Çanakkale’nin atık yönetimi ve geri dönüşüm konularında öncü bir şehir olduğunu kanıtladı.

“Çöpten Enerji Üretme Yöntemleri”

Troya Çevre Derneği'nde stajyer olan **Görkem Kaya**, atıktan enerji üretim projelerine odaklanarak, atığın yalnızca çevresel bir sorun değil, doğru işlendiğinde değerli bir enerji kaynağı olabileceğini vurguladı.

- İsveç'in ileri atık yönetim sistemine dikkat çekerek, 2020'de evsel atıkların %1'den azının çöplüklere gönderildiğini, %37'sinin geri dönüştürüldüğünü, %16'sının biyolojik işlemde geçtiğini ve %46'sının enerji geri kazanımı için kullanıldığını belirtti. Türkiye de atıktan enerji üretimi girişimleriyle sürdürülebilirliğe katkıda bulunuyor.

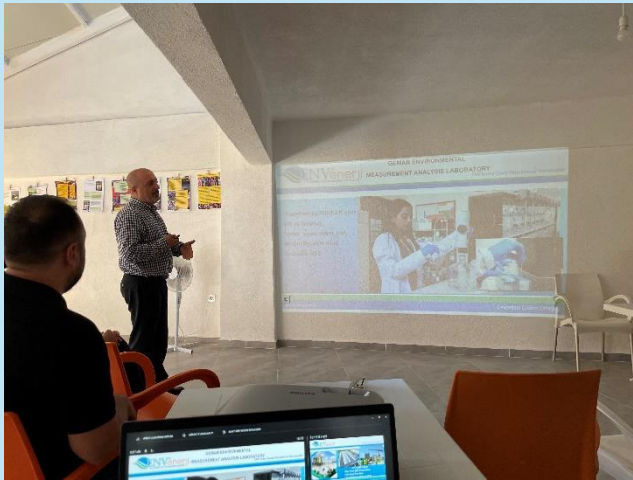

- Kaya, çeşitli atıktan enerji üretim yöntemlerini tanıtarak, atığın çevresel bir sorundan değerli bir enerji kaynağına nasıl dönüştürülebileceğini gösterdi. Organik atıklardan metan gazı üreten ıslak ve kuru fermantasyonun tarımsal atıklar için ideal olduğunu açıkladı. Geri dönüştürülemeyen atıkları yakarak buhar üreten ve elektriğe dönüştüren yakma yöntemi; atıkları yüksek sıcaklıklarda parçalayıp sentetik gaz ve yağ elde eden piroliz ve gazlaştırma yöntemleri; ve son olarak, çöp sahalarında atıkların ayrışmasıyla açığa çıkan metan gazını toplayarak elektrik üreten çöplük yöntemi üzerinde durdu. Bu yöntemler, atığı enerjiye dönüştürerek döngüsel ekonomiyi destekliyor.

Sunulan örnekler, atığın çevresel bir sorundan değerli bir enerji kaynağına dönüştürülebileceğini ve atıklardan enerji geri kazanarak döngüsel ekonomi modeline önemli katkı sağladığını gösteriyor.

“Atıksudan Hayata”

ENV Çevre Teknolojileri adına yaptığı sunumda **İlhan Bettemir**, Çanakkale için gerçekten önemli bir proje olan ÇASGEP'ten bahsetti. Proje, temel olarak atık suların arıtılarak yeniden kullanılmasını ve bu sayede şehrin su kaynaklarının korunmasını hedefliyor. Özellikle su sıkıntısının arttığı bu dönemlerde, sürdürülebilir su yönetimi sağlamak her zamankinden daha kritik.

Bettemir'in anlattığına göre, ÇASGEP sayesinde arıtılmış atık su tarımsal sulama, park ve bahçe sulama, hatta endüstriyel kullanım gibi alanlarda değerlendirilecek. Örneğin, bölgedeki tarım arazilerinde bu su kullanılacak ve böylece tarımda ciddi bir su tasarrufu sağlanacak. Aynı şekilde, şehirdeki yeşil alanların sulanmasında geri kazanılmış su kullanılacak. Bu da içme suyu kaynaklarının daha verimli kullanılmasına yardımcı olacak. Bir diğer önemli kullanım alanı ise endüstri. Çanakkale Organize Sanayi Bölgesi'ndeki fabrikalar, bu arıtılmış suyu üretim süreçlerinde kullanabilecekler. Yani, endüstri hem suyu daha verimli kullanacak hem

de su maliyetlerini azaltacak. Üstelik belediyenin itfaiye operasyonlarında ve toz kontrolü gibi faaliyetlerde de bu geri kazanılmış su kullanılacak.

Teknik açıdan bakıldığında, proje ileri biyolojik arıtma teknolojilerini içeriyor. Bu sistemler sayesinde su, yüksek kalitede temizleniyor ve farklı alanlarda güvenle kullanılabilir hale getiriliyor. Bettemir, özellikle çok katmanlı basınçlı kum ve karbon filtre sistemlerinden bahsetti. Bu sistemler, suyun içindeki kirleticileri temizleyerek onu yeniden kullanılabilir hale getiriyor.

Sonuç olarak, bu proje sadece çevresel fayda sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda ekonomik açıdan da büyük bir katkı sunuyor. İçme suyu arıtma maliyetleri azalacak, sulama ve endüstriyel su kullanımından tasarruf edilecek ve geri kazanılmış suyun satışından gelir elde edilecek. **Çanakkale'nin su kaynaklarını koruma ve iklim değişikliği karşısında daha dirençli hale getirme yolunda önemli bir adım.**

“Atıkları Değere Dönüştürmek”

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Yasemin Kavdır** gerçekleştirdiği sunumda, kompost yapımı ve bunun tarımsal atıkların değerlendirilmesinde ne kadar önemli olduğuna dair çok faydalı bilgiler paylaştı. Kendisi hem teorik olarak kompostun nasıl yapıldığını anlattı hem de kendi projelerinden örnekler verdi. Kompost yapımının, özellikle sıfır atık hedefine ulaşmada ve tarımda verimliliği artırmada önemli bir rol oynadığını vurguladı.

Kompost nedir ve neden önemlidir?

Prof. Kavdır kompostu kısaca şu şekilde açıkladı: "Kompost, bitki ve hayvan atıkları gibi organik maddelerin mikroorganizmalar tarafından parçalanıp toprak benzeri bir yapıya dönüştürülmesi sürecidir." Yani, doğada çözünebilir atıklar kontrollü bir ortamda parçalanarak hem çevreye zarar vermekten kurtuluyor hem de tarımda kullanılacak besin dolu bir toprak katkı maddesi haline geliyor.

Bu süreç, aslında binlerce yıldır kullanılan

bir teknik. Doğru sıcaklık, nem ve havalandırma koşulları sağlandığında organik maddeler mikroorganizmalar tarafından parçalanarak, humus benzeri bir toprak düzenleyici ortaya çıkarıyor. Prof. Kavdır, kompostun bir gübre olmadığını ama bitkilere gerekli olan azot ve fosfor gibi önemli besin maddelerini içerdiğini ve bu besinleri yavaş yavaş toprağa salarak bitkilerin büyümesine yardımcı olduğunu belirtti.

Prof. Kavdır'ın üzerinde durduğu önemli bir diğer konu da tarımsal atıkların nasıl değerlendirileceği oldu. Çanakkale'de büyük miktarda tarımsal atık üretildiğini ve bu atıkların özellikle domates, biber, fasulye, karpuz gibi ürünlerden kaynaklandığını belirtti. Bu atıkların çoğu genellikle boşa gidiyor ya da yakılıyor, ancak kompost yapımıyla bu atıklar tarımda tekrar kullanılabilir hale getirilebiliyor.

Kompostun faydaları neler?

Prof. Kavdır, kompostun toprak sağlığına olan katkılarında da bahsetti. Örneğin, kompostun kumlu topraklarda su tutma kapasitesini artırdığını ve kil oranı yüksek topraklarda havalanmayı sağlayarak bitkilerin daha iyi gelişmesine katkı sunduğunu söyledi. Ayrıca, kompostun mikroelementler içerdiğini ve toprağın besin içeriğini zenginleştirdiğini vurguladı.

Son olarak, Prof. Kavdır kendi projelerinden biri olan COMPOSTER Projesi hakkında bilgi verdi. Bu proje, Türkiye, İspanya ve Litvanya'dan ortaklarla birlikte yürütölmüş ve genç çiftçilere kompost yapımı öğretilerek organik tarım ve sağlıklı toprakların geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamış. Proje kapsamında yapılan eğitimlerle, hem teorik hem de pratik kompost yapım teknikleri öğretilmiş ve bu sayede daha sürdürülebilir bir tarım modeli oluşturulmuş.

Kısacası, kompost yapımı hem çevreye katkı sağlıyor hem de tarımda verimliliği artırıyor. Prof. Kavdır'ın dediği gibi, hangi yöntemi seçersek seçelim, atıkları kompostta dönüştürmek hem doğa hem de tarım için büyük bir kazanç!

“Çanakkale'nin Zeytin Potansiyelini Güçlendiren Proje”

Çanakkale, Türkiye'nin en önemli zeytin üretim bölgelerinden biri olarak öne çıkıyor. Bu bağlamda, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Ahmet Evren Erginal**, OLIVER Projesi ile Çanakkale'deki zeytin üreticilerine yönelik gerçekleştirilen önemli bir çalışmayı tanıttı. Prof. Erginal'ın anlattığına göre, proje, bölgedeki küçük ve orta ölçekli zeytin üreticilerini destekleyerek, zeytin üretimini daha

verimli ve modern hale getirmeyi amaçlıyor.

Çanakkale gibi zeytin üretimi açısından zengin bir bölgede, üreticilerin çoğu hala geleneksel yöntemlerle çalışıyor ve bu durum kaynakların israfına yol açıyor. Prof. Erginal'ın da belirttiği gibi, Ezine bölgesinde faaliyet gösteren 34 zeytin üreticisinden 32'si modern üretim tekniklerinden uzak, geleneksel yöntemlerle üretim yapıyor ve bu da ciddi bir verim kaybına neden oluyor. OLIVER Projesi ile bu üreticilere yönelik eğitimler düzenlenerek, modern tarım teknikleri öğretiliyor ve böylece hem kaynak israfının önüne geçiliyor hem de yüksek kaliteli zeytin üretimi sağlanıyor.

Proje, sadece üretim aşamasını değil, zeytinlerin işlenmesi ve pazarlanmasını da kapsıyor. Üreticilere, zeytinlerinin kalitesini nasıl arttırabilecekleri, hijyen standartlarına uygun üretimin nasıl yapılacağı ve zeytinlerin aromatik özelliklerini geliştirecek yöntemler de öğretiliyor. Prof. Erginal'ın sohbet havasında anlattığı gibi, Çanakkale gibi önemli bir zeytin bölgesinde yürütölen bu proje, hem yerel ekonomiye katkı sağlamakta hem de Türkiye genelindeki zeytin üreticilerine modern tarım uygulamaları konusunda yeni fırsatlar sunmaktadır.

OLIVER Projesi, yalnızca Ezine bölgesini değil, Türkiye'nin dört bir yanındaki zeytin üreticilerini de kapsayacak şekilde genişletilmeyi hedefliyor. Bu sayede, geleneksel yöntemlerden modern üretim tekniklerine geçiş yapılarak, Çanakkale'nin ve Türkiye'nin zeytin sektöründe daha da güçlenmesi sağlanacak. Prof. Erginal'ın vurguladığı gibi, Çanakkale'nin zeytin potansiyeli, bu proje ile hem yerel üreticilere hem de ulusal düzeyde büyük faydalar getirecek.

**Co-funded by
the European Union**

"Erasmus+ / Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Burada yer alan içerik yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve bu görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."